Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
Почтову оплату заплачено гуртом.
РІК II. ЛЬВІВ, 15. ЧЕРВНЯ 1928. Ч. 11.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові.
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. пов. Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1928: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол.; чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. Один прим. 35 с.

Українські Еміґранти!

Не кидайте рідної землі!

Вступайте в члени свого Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами!
Передплачуйте, читайте і поширюйте свій часопис „Український Еміґрант"!

Адреса Товариства і Редакції: Львів, Городецька 95, І. поверх.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові міститься

у ЛЬВОВІ вул. Городецька ч. 95. І. пов.

Урядові години 8—1; 3—5.

Бюро Інформацій та Помочі Еміґрантам

Кружка Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами в Тернополі міститься

в ТЕРНОПОЛІ, вул. Міцкевича ч. 3. партер

Урядові години 8—3.

ЧЕРГА НА НАС.

В нашому народньому життю еміґраційне питання завжди мало і буде мати велике значіння. Кольонізація Кубані, Казакстану, Сибіру, Зеленого Клину і нших територій сучасної Російської Соціялістичної Радянської Республики з одної сторони, а поселення в Зединених Державах Америки, Канаді, Бразилії і Арґентині з другої сторони мали цей наслідок, що на 40 міліонів українського населення, тільки 30 міліонів живе компактною масою на українських теріторіях Української Соціялістичної Радянської Республіки, в Польщі, Румунії і Чехословаччині, а 10 міліонів українців живе поза цею українською теріторією, це значить, що 25% цілого українського народу живе поза межами своєї національної теріторії.

Переселення української людности зі старих національних теріторій в близчі або дальші і чужі краї тревало звиш сотку літ і процес цей ще далеко не закріплений. Незалежно від цього, який є політичний устрій на українських теріторіях, незалежно від державних кордонів, які ділили і ділять українську національну теріторію, незалежно від соціяльного устрою на цих теріторіях, українська еміґрація ще довгі десятки літ буде господарською конечністю народньої експанзії.

Коли узглядниться, що цих 10 міліонів українців, які досі переселилися поза межі національної теріторії, творять на чужині окремішні ґрупи і орґанізації, що ці українці не затратили досі своїх питомих національних ціх, що вони є господарчо самовистарчальні для себе і не пірвали почувань звязи зі старим рідним краєм, що ці українські переселенці в переважаючій части були культурними піонірами на диких, ніким незанятих просторах, що вони своєю працею на ріллі і в ріжних промислових підприємствах значно причинилися до культурного і господарського розвитку цього краю, куди вони переселилися, то не дивним видається, що український народ заняв по-

чесне місце в історії розвитку світової культури на рівні з анґлійцями, руськими, еспанцями і португальцями.

Навіть в найтяжчих часах народнього життя на українських теріторіях, навіть в часах татарських наїздів, плила струя української еміґрації в певних напрямах, мала завжди реальний, життєвий змисл і певну більше або менше досконалу орґанізацію.

Сучасне українське громадянство не є вільне також в свою чергу від еміграційного питання. Воєнні і повоєнні події, загальна господарська кріза на світовому ринку праці, замкнення або обмеження свобідного переселення до чужих країв, недостача матеріяльних засобів на ціли переселення спричинили на якийсь час певний застій і утруднення для українського переселення, але цілком не припинили української еміґрації і сучасна українська суспільность має до діла з еміґраційним питанням так само, як мали з ним до діла наші предки і будуть мати наші потомки.

Поминаючи українську еміґрацію як цілість, українська суспільність, що живе тепер в межах польської держави, мусить переходити процес переселення і створити способи і організацію його переведення. На разі реальну працю під цим оглядом веде Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові і воно зеднало собі за короткий час загальне признання. Інформаційна служба, боротьба з чужими і своїми еміграційними аґентами, боротьба з еміґраційною лихвою і визиском еміґрантів, підшукування нових еміґраційних теренів і закріплювання старих, удержування звязків з українськими еміґрантами на чужині і ініціятива при закладанню там братних орґанізацій опіки і помочі для переселенців, втягнення всіх українських еміґрантів в національні звязки зі старим краєм є завданням і обовязком сучасної української еміґраційної служби.

До цеї служби і праці кличе Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами цілу українську суспільність, яка мусить виконати свою історичну, чергову задачу. Оснування кружків Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами на цілій теріторії замешкалій українським населенням покаже, що сучасна українська суспільність розуміє вагу нашої еміґрації і готова є сповнити свій обовязок супроти цього прояву нашого народнього життя.

Українці в Босні.

Колишня австро-угорська монархія по занятті на основі постанов берлінського конґресу земель Босні і Герцеґовини, старалася цей край упорядкувати і зробити з нього віддану собі провінцію. З огляду на це, що турецьке населення масово кидало край і переносилося до Азії, лишалося по ньому багато вільної землі, що лежала відлогом. Австрійський уряд рішив тому спроваджувати туди переселенців, котрі осідали би на цих просторах і творили певний для уряду елемент. Не створено під тим оглядом специяльної кольонізаційної системи, ні не переводжено масового переселення, мабуть з тої причини, щоби не дразнити місцевого сербського населення, котре не могло призабути перших окупаційних кроків і оружної боротьби з австрійськими військами. Всеж таки роблено полекші прибуваючим кольоністам, в склад котрих входили члени всіх народів бувшої Австрії.

У девятьдесятих роках прибули до Босні також українські переселенці в числі кільканайцятьох тисяч, що заняли головно прняворський повіт і потворили цілий ряд чисто українських сіл. Сьогодні в Босні понад десять тисяч українських переселенців. Положення їх незавидне і велика їх частина радо кинула би Босню і перенеслася би до іншої країни. Одначе справа ця не легка до переведення. Українські переселенці в Босні не приняли сербського громадянства і через це їх переїзд до Канади, наприклад, неможливий, бо Канада принимає переселенців, що приїзджають просто з держав своєї приналежности. Треба би робити окремі заходи, котрі в рештi-решт можна би успішно покінчити, але одночасно прийшла би друга перепона, може важніша як перша. Українські переселенці не мали би кому продати дотеперішних своїх земель, бо землі ці не надзвичайні і гріш набутий за продану землю не вистарчив би навіть на покриття коштів подорожі до Канади.

Українські переселенці в Босні живуть у цілковитій відокремлености від рідного краю. Майже ніяких звязків з ними немає. Через це тих десять тисяч звільна затрачує своє національне обличчя, нидіє культурний уровень а недостача інтеліґентських сил не дає ніяких світлих надій на будуче. Недавно наша редакція одержала обширний лист від українського пересенця в Босні, п. Олекси Лаврова, котрий вже 20 літ там перебуває, в якому він описує життя наших переселенців. Лист незвичайно цікавий, тому подаємо його до відома нап их читачів. Пан Лаврів пише:

„З причини недостачі землі залишив я рідний край в 1907 році і разом з жінкою та двома дітьми виїхав до Босні. Мав я всего 700 кор., за що думав купити землю. Трапилася мені нагода, що в селі Гарвачани, в повіті Прнявор парцельовано більшу посілість землі і то на

сплати. Купив я тоді 43 дулими, тобто 8 і пів морґа землі, на що зложив я 400 кор. а решту належитости в квоті 525 кор. зобовязався я сплатити пізніше. Триста корон лишив я на будову хати, купно інвентаря, обрібку поля та на прожиток в перших місяцях.

При тяжкій праці та серед ріжних невигод виплатив я за кілька літ довг за землю. Пізніше докупив я ще більше землі та побудував будинки. Сьогодні маю 84 дулими, або 15 морґів. Земля в початках була запущена, заросла бурянами, корчами й ожинами, так що й пролізти важко було.

Коли я приїхав до Босні, то вже застав наших переселенців. Землю дістали вони даром. Були це гористі ліси, котрі зовуть тут царовиною. Поділену землю називають тут нумерами. Таких нумерів роздала тодішня австрійська влада для наших переселенців кільканайцять тисяч і тоді повстали села: Девятин, Камяниця, Діброва нова, Діброва стара, Гайова, Цілінці і інші. В тих часах турки продавали землю і переселювалися до Азії. Землю від них купували наші еміґранти, котрі далі приїздили з Галичини і так повставали села на купній землі, як: Гарвачани, Могинці, Моравиця, Банівці і інші. Згадані села, як на купній землі так і на царовині, належать до повіту Прнявор. Але є ще українські села і в інших повітах.

Села ці лежать недалеко одно від другого, але хати в них дуже порозкидувані. Кожний будує хату, де вигідніше. Дороги по нинішний день не впорядковані. Землю люде виробили при дуже тяжкій праці, випалюючи старі ліси. На початках нова земля добре родила. Великою перепоною в господарстві були стада коней, коров та безроги, які нападали на поля та робили великі шкоди. З ними доводилося нашим переселенцям зводити боротьби і бути постійно в поготівлі. Причиною цього було це, що сербські селяне свої поля обгороджують а товар пускають на вільні поля, де він пасеться без пастухів. Натомість наші селяне своїх піль не обгороджували, бо не звикли до цього в дома і вважали це витратою часу, через що не могли охоронити засівів. Наслідком цього повставали довгі судові процеси і спори, але врешті наші селяне виграли і влада скасувала зовсім обгороди.

На тутешній землі удається всяке збіжжа. Ячмінь сіють тут озимий. Управу гороху закинули, бо родиться дуже хробачливий. Коноплі тут добре удаються, але зерно годі встерегти, бо виїдають його птахи. Земля тут ріжна. В одному морґові буває тут деколи пять а то й більше сортів. Переважно гориста, глинясто-шутрована, є досить іловатої глинки, словом ріжноманітна. В початках були добрі врожаї, сьогодні земля переважно вичерпана, а в гористих місцях вода знесла крашу землю в доли і лишилася тільки дика глинка, якої не можна управити. Гноять стаєнним гноєм, крім цього купують

І. ІВАШКО

Збіжевий Пуль.

Підставою новочасної людської культури є збіжева продукція і достава збіжжа до цих точок землі, в яких збіжжа цілком не продукують, або продукують в невистарчаючій мірі. Повстання новочасних великих міст і промислових центрів, будова нових сухопутних шляхів і відчинення нових незалюднених досі теренів землі, далекі морські подорожі і перетранспортування мас народу з одної частини світу в другу, а врешті ведення великих новочасних воєн — все це є можливе тільки тому, що в наших часах зросла до великих розмірів світова продукція збіжжа, середники його маґазинування і транспорту.

Є ще на світі дуже багато малих рільників передовсім в Европі, Китаю і Японі, які продукують збіжжа тільки для власної потреби, а з надвижки продукції роблять по части малі припаси, а по части збувають її в найблизчому оточенні за інші предмети ужитку. Зглядно малий простір управної землі, малі приватні або громадські запасові шпіхлірі, малі збіжеві купці — були і є ще ціхою первісної природної господарки з біблійними сімома товстими і сімома худими роками, що періодично повтаряються, зглядно роками неурожаю і голоду.

З відкриттям і взяттям під збіжеву культуру великих просторів землі обох Америк Північної і Полудневої, Австралії, Східної Европи і Сибіру, змінився характер збіжевої продукції обчисленої на власну потребу на збіжеву продукцію калькульовану на збут на краєвому і світовому ринку. Збіжжа, продуковане як товар на збут, стає в найновіщих часах найважніщим товаром на світі. Продукція збіжжа на збут є миродайною і рішаючою в установленні цін на збіжжа в світовому масштабі до цего степеня, що хоч сьогодні більше є на землі продуцентів збіжжа на власну потребу, але ціну збіжжа диктують продуценти збіжжа на збут. В довоєнних часах збут і встановлення цін збіжжа переводили більші і менші купці і маклери на збіжевих біржах, при чому американські збіжеві біржі в Ню-Йорку, Шікаґо, Вінніпеґу і Буенос Айрес диктували ціни ріжних родів збіжжа, а решта бірж на світі примінювалася до цих центрів.

Вже перед війною цей спосіб переведення збуту і встановлення цін на збіжевий товар видавався недостаточним для підприемств, які в кожній ділянці продукції і збуту стремлять до картелізування, і для продуцентів збіжжа, яких використовували більші і менші приватні купці. Вже тоді з початком нашого століття в Зединених Державах Америки і в Канаді передовсім зродилася думка

штучні погної, сіють лубінь, конюшину, але це мало помагає і трави доброї немає.

Нарід з кожним роком більше біднів, землю поділили між дітей а докупити хоч є де, але нема защо. Багато з поміж тутешніх переселенців вибралося до Бразилії, але вже пишуть, що радо вернули би до Босні, де і клімат кращий і люде довше живуть, хоч тяжко їм доводиться працювати і жити в невигоді.

Нас українців в Босні рахують кільканайцять тисяч душ. Всі вони переселилися з ріжних місцевостей Східної Галичини, найбільше з повітів: Бучач, Товмач, Броди, Скалат, Бережани, Теребовля і інші. Є також з Буковини, за те мало із Закарпаття. Занимаються переважно рільництвом. У промислі і торговлі працює мало. Ті, що набули добру землю, доробилися гарного майна, але таких на загал дуже мало. Більше є бідних, яких діти служать по містах або в німецьких кольоніях. Заробітків тут загалом мало, хіба що по лісах при зрубуванні дерев, але платня там мала.

Коли ходить про життя наших переселенців під громадянським оглядом, то воно сумне. Народ живе в страшній темноті. Маємо лише 15 відсотків тих, що вміють читати і то переважно старше покоління. Є села, в яких від трийцяти років не було школи. А вже про товариства і читальні, то вже нема що й говорити. Були колись, що правда, дві читальні в Прняворі і Камяниці, але по них і слід не лишився. Неграмотність тягне за собою процеси, піянство та ще більшу бідноту. Інтеліґенції, крім кількох духовників тут нема. В останніх роках життя дещо оживилося завдяки заходам о. Стрільчика і деяких свідоміших селян. Але таких священиків, на жаль, дуже мало.

Українська книжка дуже пожадана серед наших переселенців в Босні. Але її тяжко дістати. Велику прислугу зробили би українські видавництва в краю, якби прислали дещо книжок, навіть старих календарів, котрі для них вже не представляють ніякої вартости. Цим причинилися би вони у великій мірі до піддержання національного самопочуття серед наших переселенців.

Між нашими переселенцями і сербами відносини добрі. Серби навіть дечого навчилися від наших селян, головно управи рослин. Наші натомість навчилися від них робити з ріжних овочів горівку, що називається ракія.

На громадянські права наші переселенці не можуть нарікати. Під тим оглядом їм ніхто не робить кривди.

В цьому році загостили до нас нові переселенці з Галичини. Землю мали вони де набути і не дорого, бо наслідком нужди багато її продає. Відносини, які вони тут тепер застали є далеко кращі, аніж були тому 30 літ. Але треба бути обережним перед обманцями, котрі часто обдурюють купуючих, за погану землю кажуть собі платити дуже дорого і за ті гроші купують два рази стільки в іншому місці.

До листу п. Лаврова не додаємо ніяких заміток. Сам він говорить багато і незвичайно

і початки збіжевого картелю збуту збіжжа. Часи війни і повоєнні були періодом здійснення мрії про збіжевий картель, який приймив в Канаді і Зєдинених Державах Америки, та в Австралії форму збіжевого пулю, а в Союзі Соціялістичних Радянських Республик характер державного монопольного картелю збуту збіжжа.

Тому що в Канаді, є маса українських фармерів, які належать до канадійського збіжевого пулю, а також наші будучі фармери в Канаді певно стануть його членами, не зайвим буде вкоротці представити орґанізацію і цілі цього пулю.

Членом пулю може бути кожний фармер (господар), великий чи малий, який продукує збіжжа на продаж. Член пулю складає малу членську вкладку в сумі 3 долярів і контрактом обовязується доставляти до пулю все своє збіжжа на збут і не продавати його приватним купцям. Ціни на збіжжа не встановляється зараз при доставі збіжжа до пулевих маґазинів, але пуль виплачує належитість за збіжжа після пересічної ціни щойно підчас остаточного річного розрахунку. При тім виплачує пуль членам рати при доставі, на весну на засіви, літом на жнива, а надвижку доходів розділюється між членів рівно від кожного доставленого пулеві бушля.

В цій позірній кооперативі допускається представництво через ріжного степеня посередні вибори продуцентів збіжжа після повітів і провінцій. В практиці цілий заряд знаходиться в руках головної пулевої управи і вісьмох найбільших канадійських банків, які фінансують пулеве підприємство.

Коли взяти до рук якийнебудь часопис, що виходить в трьох західних провінціях Канади: Манітобі, Саскачевані і Альберті, що зараз кинеться нам в очи великий пулевий анонс або стаття. Кличі: „Ви помагаєте пулеві, або його ворогам“! — Кожний акр — пулевий акр! — Кожний бушель пшениці — повинен бути пулевим бушлем! — Кожний фармер — повинен стати членом пулю! — Чим більший обем пулевого збіжжа — тим більший вплив пулю! — є сьогодні найголоснішими кличами в Канаді. Пропаґанду за пулем ведеться не тільки в пресі, але також при помочі ріжних летучок і видавництв, через подорожуючих аґентів, на вічах і через радіо.

Пропаґанда є одначе тільки одним зі засобів в орґанізації збіжевого пулю, але далеко важнішими чинниками є поміч держави і великих канадійських банків, які фінансують пуль. Д б.

влучно змальовує положення наших переселенців в Боснї. Одночасно нехай він буде осторогою перед легкодушним виїздом до цього краю.

Новий іміґраційний закон Зединених Держав.

Наш кореспондент з Ню-Йорку доносить:

Дня 31. травня ц. р. підписав президент Зединених Держав Америки новий іміґраційний закон на 1928/9 рік. На основі цього нового закону може вїхати до Зединених Держав Америки в ухваленій квоті 164.667 осіб. З того припадає на Польщу 6.982 осіб, на Союз Радянських Республік 2.248, на Чехословаччину 3.073, на Румунію 603 осіб.

Половина цієї квоти призначена є для упривілейованих осіб, а саме: 1. родичів американських громадян, 2. мужів американських громадянок, які повінчалися перед 31. травня 1928 р. і 3. для рільників, їх жінок і дітей до 18 літ. Друга половина річної квоти, це є 3.491 осіб призначена є для: 1. жінок тих мужів, що приїхали до Зединених Держав на підставі пашпортів і там стало мешкають, хоч не є американськими громадянами, як також 2. для тих незамужних і нежонатих дітей тих родичів низче 21 літ.

Візи для упривілейованих осіб будуть видавати консуляти місячними квотами і наколи ті квоти не будуть заповнені, то буде можна видавати візи іншим еміґрантам в квоті, це значить близьким своякам американських громадян.

Іміґраційний департамент в Вашінґтоні має видати консулям розпорядок, в який спосіб вони мають полагоджувати візи для еміґрантів.

Поза признаною квотою можуть одержати американську візу, зглядно американський пашпорт, з деякими змінами, як минулого року: американські громадяне, уроджені в Америці, туристи, купці, що переїзджають через Зединені Держави Америки, жінки й діти американських громадян низче 21 літ (давніше низче 18 літ), мужі американських громадянок обвінчаних перед 1-им червня 1928 р, жінки, які втратили через вінчання американське громадянство і їх подружжя зістало уневажнене судом або через смерть перед 1. липня 1928 р.

Коли американський консулят в Варшаві видасть докладні інструкції в справі віз на 1928/9 рік, то ми подамо цей консулярний розпорядок в „Українському Еміґранті“.

Еміґрація до Франції.

Запотребування робітників до Франції в місяці червні виносить: 1.100 робітників до копалень заліза, 260 до промислу, 690 рільних робітників і 580 жінок до робіт на ріллі.

З цього числа припадає на Державні Уряди Посередництва Праці:

	Копальні	Промисл	Ріля	Жінки
Люблин	40	—	30	20
Новий Санч	50	10	30	20
Станиславів	50	—	50	40
Тернопіль	50	—	50	40
Львів	**50**	—	**30**	**150**
Перемишль	60	—	30	30
Дрогобич	60	20	30	30
Рівне	20	—	10	10

Еміґранти виїдуть з Мисловиць в днях 12, 14, 18, 21 і 25. червня.

Ті, що бажають виїхати до Франції, мають привезти зі собою метрику уродження, свідоцтво моральности, свідоцтво приналежности, доказ ідентичности. Імена й назвиска у всіх тих паперах мусять згоджуватися з іменами й назвисками, вписаними в метриці уродження, бо в противнім випадку не будуть приняті. Ті, що вже їх узнали за здібних до військової служби, або цю службу вже відбули, мають привезти із собою військові книжечки.

Арґентина.

УМОВИНИ ЖИТТЯ В АРҐЕНТИНІ.

Дуже часто приходиться нам читати в часописах про Арґентину і про життя наших переселенців в тій країні. Голоси преси про цю країну ріжні залежно від того, хто пише. А пише він звичайно під впливом і враженням тих пережить, які він мав в Арґентині. Повелося йому добре, то й прихильно відгукнеться про Арґентину. Зустріло його в цій країні неповодження, тоді в чорних красках стане малювати тамошні відносини.

Один з наших земляків, що виїхав до Арґентини ще перед десяти роками і наслідком довшого перебування в Південній Америці пізнав добре тамошні відносини і набрав досвіду, присилає нам таке письмо з проханням його помістити:

„Наслідком зростаючого безробіття в нашім краю і густоту населення, багато людей є змушених шукати собі працю в інших краях. До таких країв належить з огляду на своє положення і кліматичні відносини і Арґентина. На основі моєї довголітньої праці в Південній Америці, раджу я тим, що мають намір туди їхати, вибирати Арґентину. Більшість і то подавляюча еміґрантів, що їдуть до Арґентини, повинна бути рільнича. Рільництво в Арґентині дає працю: 1) власникам що купують землю, 2) тим, що державлять землю і управляють її власними знарядами і власним інвентарем, 3) тим, що державлять землю і одержують від власника крім землі ще й худобу і рільничі знаряди, 4) рільним робітникам.

Перейдім до власника. Власники, що мали тисячі гектарів землі і займалися випасом скоту, були примушені урядом, котрий бажає край перемінити в рільничий, кольонізувати свої посілости.

Ті пасовиска продає він кожному, хто виявить охоту купити у него. Ціна землі вагається, залежно від якости землі і віддалення від залізниці, від 150—400 пезів за 1 гектар. Один пез рівняється 3 золотим і 80 сотикам. Коли приїздить еміґрант з родиною, то він старається набути землю. На це він і приїхав. В еміґраційному готелі в Буенос Айрес питають його чи має адресу яких знайомих або свояків в Арґентині. Коли має, то його висилають по тій адресі. Якщо не має, то везуть його на державні землі, обіцюючи помогти в насінні і інвентарі. Везуть його на землі покриті лісом, котрий то ліс еміґрант мусить спершу корчувати, палити а щойно тоді сіяти. Коли еміґрант попаде на землю недалеко від залізничої стації, то при впертій праці може дійти також до добробуту, хоч би це був також ліс. Ті, що купують землю, повинні її купувати недалеко залізниці бо туди приїзджають купці і добре платять за рільні продукти. Найкраще, коли еміґрант їде по адресі знайомого, бо тоді має більше виглядів, що добре устроїться.

Наших людей найбільше в провінціях Місіонес, Чако, Санта Фе і Сант Яґо дель Естеро. Найкращою околицею на поселення є Ентре Ріос. Землі, положені вище цієї околиці більше на північ є тої самої якости, одначе ціна одного гектара доходить до 500 пезів. Натомість землі положені на південь, покриває ще до нині праліс. Щоби приготовити землі, котрі перед тим були покриті лісом, потреба на це великої праці та треба нераз багато натерпітися, поки кольоніст стане на тверді ноги. Еміґрант, що купує землю, повинен купити господарство, котре складається з 50 гектарів і мусить уважати на якість землі, на положення і на віддалення її від залізниці.

Гіпотечні банки уділюють довготермінових кредитів. Позичку можна дістати на сплати на протяг 10 до 30 літ. Цей, що видержавлює землю і має власну худобу і свої знаряди, віддає за державу властителеві двайцять відсотків збору. В такому випадкові в часі неврожаю терпить однаково як винаймаючий ґрунт, так і власник ґрунту. Ті, котрі державлять землю від власника і одержують крім цього ще худобу і знаряди, мусять віддавати власникові землі половину збору титулом держави. Що торкається рільних робітників, то вони працюють на господарстві як поденні робітники або як наймити в часі жнив. До інших занять рільні робітники, котрі не знають мови, не надаються, бо цю роботу виконують місцеві. Інакше справа представляється з робітниками, котрі занимаються ремеслом. Ремісники еміґранти мають тут першенство перед тутешнім населенням, одначе пошукувані вони подальше великих міст. Мушу, на жаль, зазначити, що більшість нашої молоді, що працює в Буенос Айрес, настільки зіпсована, що хоч одержує 7 до 8 пезів денно, ніколи не має заощадженого гроша при душі. Все йде на вино і на забави по темних кутиках. Ті, що хочуть заробити на шматок хліба, заробляють його. Для них добрі місцевости: Буенос Айрес, Пампа, Санта Фе і Кордоба.

Еміґранти вступають також на помічників до господарів. Це не є служба наймита як у наших краях. В тому відношенні тут зовсім інший світ. Працюючи у господаря, робітник стає його товаришем. Але мусить він бути чесною і роботящою людиною. Місячна платня виносить 60 до 90 пезів, крім цього дістає він харчі. При умові робітник мусить зазначити, що за жнивяний місяць одержує платню як і сезоновий робітник, котрий заробляє за один місяць жнив 300 пезів. В тім випадку наша людина навчиться ощадности. Наша людина здивується немало, коли побачить, що арґентинський господар сам дає приклад при праці. А такий господар має часами 200 до 500 гектарів землі, 100 до 200 штук рогатої худоби, 100 до 150 коней та машину, що сама жне, молотить, сипле чисте збіжжа до мішків і лишає на полі вже зашиті мішки. Наша людина напевно подумає, що варта працювати самому, коли мається таке господарство. І справді арґентинський господар працює разом зі своїм робітником. Натомившись немало, не лягає він по вечері спати, лише бере ґазету бо мусить знати, що в світі діється. Неділя у такого господаря є тоді нашою неділею, коли він не має роботи а саме сійби і жнив. Крім цього святкує він один день Різдва, 3 дні карнавалу (на зразок масляниці), один день Великодня і ще державні свята. Наш еміґрант, що побуде на такій роботі, збереже звичайно дещо гроша, від доброго харчування набере сили та навчиться життя. А по повороті до рідного села не піде до коршми лише буде шукати за ґазетою. Гарний приклад арґентинського господаря мусить остати в його памяти".

Редакція „Українського Еміґранта" зі своєї сторони радить тим всім, що бажають еміґрувати з родинами до Арґентини, щоби вони спершу їхали самі а щойно тоді спроваджували свої родини. Це тому, щоби не попали вони в руки ошуканчих аґентів і щоби могли найти для себе і для своїх родин певний заробіток і прожиток. Ті, що їдуть вже з родиною, повинні в цей спосіб устроїтися, щоби в перших часах їх жінки ішли на службу і тим способом заробляли разом з чоловіками а не чекали на заробіток чоловіка, котрий і так не вистарчив би на удержання цілої родини. Робітники, котрі їдуть самі і котрі крім рільництва знають ще якесь ремесло, о скільки не лишаються в Буенос Айрес і шукають заняття в глибині краю, можуть заробити два й три рази більше як ті, що лишаються в Буенос Айрес.

ДО ВІДОМА ТИМ, ЩО ВИБИРАЮТЬСЯ ДО АРҐЕНТИНИ.

Від тих, що приїзджають до Арґентини, та-

мошні власти вимагають свідоцтва моралі, свідоцтва умовости, доказу, що еміґрант не занимається жебраниною, та свідоцтва виконування професії. Досі ці свідоцтва видавали адміністраційні чи комунальні уряди на окремих формулярах кожне, що було получене з більшими заходами. Від тепер натомість, наслідком старань Еміґраційного Уряду, всі ці свідоцтва можна буде виставляти на одному формулярі разом і з тої причини арґентинські власти не будуть робити еміґрантам ніяких перепон.

КАНАДА.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО КАНАДИ.

Протягом минулого року, який закінчився 31. березня 1928 р. прибуло до Канади 151.597 еміґрантів, в тому числі 50.872 британійців, 75.718 чужинців і 25.007 американців. Між тими еміґрантами було: 82.204 мущин, 39.458 жінок і 30.337 дітей понизче 18 літ. З того числа пішло на фарми як робітннки або як поселенці 83.316; 15.314 осіб нанялося до праці в приватних домах а інші це були робітники як механіки, гірники і т. п. Всі ці еміґранти осіли в ріжних провінціях Канади. І так: в Онтеріо 45.052, Манітобі 43.599, Квебеку 18.479, Альберті 15.473 Саскачевані 15.381, Брітіш Колюмбії 9.891, в надморських провінціях 3.741 і в Юконі 38.

НОВІ ТРАНСПОРТИ ЕМІҐРАНТІВ

До канадійських портів прибувають щораз нові транспорти еміґрантів. З кінцем квітня приїхав транспорт, зложений з 400 осіб. Були це самі німці і українці, котрі всі пішли на фарми. Поселено їх в ріжних місцях Західної Канади, куди в останньому році спрямована була ціла еміґрація.

УКРАЇНСЬКІ ВИКЛАДИ ПО РАДІО

З рамени централі манітобського пшеничного пулю відбуваються виклади в українській мові через радіостацію манітобського уряду в Вінніпеґу. Виклади виголошує українець В. Кристалович, що є урядником згаданої централі. Він викладає головно про пшеничний пуль та про кооперативну продажу фармерських продуктів. Ці виклади призначені для українських фармерів.

УКРАЇНСЬКИМ ПЕРЕСЕЛЕНЦЯМ ПІД РОЗВАГУ.

Читаємо в „Українському Фармері“ таке:

Чудові околиці Північної Альберти, а саме: Піс Ривер і Ґренд Прейрі, чваняться найкращим чорноземом і добрим кліматом для фармерування. Цю околицю дуже голосно рекомендують між своїми людьми анґлійські дневники. Тому добре було би, щоби ті українці, які шукають землі або жиють тепер на кепських землях як і ті, що приїзджають зі старого краю, звернули свою увагу на ті околиці, що вславилися найкращою пшеницею і вівсом на шікаґівській виставі вже протягом двох літ.

Подорожні, котрі переїзджають через ті околиці, кажуть, що вони найгарніші в цілій Канаді, а анґлійські підприємці предсказують тій провінції велику будучність В тих околицях канадійський уряд думає побудувати ряд залізничих шляхів з виходом до морської пристані в Принс Руперт.

Я не є ніяким аґентом, одначе стільки похвальних слів чув від ріжних анґлійських подорожніх, а також читав в часописах про ці околиці, що, як українець, чуюся зобовязаним подати це до загального відома. **В. А. Чумер.**

З діяльности Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ ЗА ПЕРШИЙ ЧВЕРТЬРІК 1928 Р.

Протягом перших чотирьох місяців біжучого року, а саме від 1. січня до 30. квітня 1928 р. Бюро інформацій та помочі еміґрантам при Товаристві Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові дало інформації про такі краї: Францію 48, Німеччину 194, Румунію 2, Бельґію 3, Союз Радянських Республік 16, Чехословаччину 4, Югославю 2, Південну Африку 1, Абісинію 4, Зєдинені Держави 51, Канаду 866, Арґентину 47, Бразилію 14, Уруґвай 2, Перу 1, Китай 1. Разом 1257.

ЗВІДОМЛЕННЯ З ДІЯЛЬНОСТИ ЗА МІСЯЦЬ ТРАВЕНЬ 1928 Р.

Протягом місяця травня Бюро інформацій та помочі еміґрантам дало інформації про такі краї: Францію 13, Німеччину 19, Бельґію 3, Союз Радянських Республік 2, Югославю 2, Зєдинені Держави Америки 5, Канаду 169, Мексик 1, Кубу 1, Арґентину 11, Бразилію 4, Уруґвай 2, Колюмбю 1. Разом 233.

ОСНОВАННЯ КРУЖКА В ЧОРТКОВІ.

Дня 7. червня ц. р. відбулися в Чорткові загальні збори членів основників Товариства Опіки на Українськими Еміґрантами на чортківський повіт. Зборам проводив адв. д-р В. Елєкторович, секретаріював п. А. Сарнецький.

Реферат про завдання Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами як і саму проблєму української еміґрації виголосив відпоручник матірнього товариства зі Львова.

По запитах і дискусії вибрано управу кружка в такому складі: голова д-р В. Елєкторович, заступник голови о. Антін Бабій, секретар Ірена Олеськова, касієр д-р Михайло Росляк.

Відгомін викладу проф. Боберського у Львові.

Дня 26. лютого ц. р. виголосив проф. І. Боберський у Львові в товаристві „Бесіда" виклад про Канаду. Про цей виклад появився допис зі Львова в ч. 31 з дня 17. березня ц. р. „Робітничих Вістей" у Вінніпеґу. Автор допису закидує проф. Боберському, що виклад тревав лише 59 хвилин, що проф. Боберський, представляючи життя українців в Канаді, зясував справу односторонно, бо говорив лише про Народні Доми, але не згадав ні словом про Робітничі Доми. Автор закидує одночасно проф. Боберському, що його виклад мав на цілі аґітацію за еміґрацією до Канади як також, що по викладі не відбулася над справами, порушеними референтом ніяка дискусія.

Авторові допису можемо служити інформацією, що виклад проф. Боберського на „Бесіді" відбувся виключно на виразне домагання комітету пань, які запросили його, щоби дещо сказав про Канаду. Вволяючи цьому проханню, проф. Боберський згодився на цей виклад. Згаданий комітет визначив прелеґентові одногодинний час на виклад і одночасно застеріг, що по викладі не буде відбуватися ніяка дискусія.

Говорячи про Народні Доми, проф. Боберський мав на думці також Робітничі Доми, бо одні і другі являються лише народніми установами і обмежений час не позволив йому освітлити ширше всі прояви культурного життя українців в Канаді. Про якусь аґітацію проф. Боберського за виїздом до Канади не може бути й мови і це тільки фантастична вигадка дописувача. Цим питанням проф. Боберський не занимався і ніхто з присутних на викладі чогось подібного не чув.

Зазначуємо, що приємно нам булоби, якби автор допису написав інформаційну статтю до наших часописів в краю або краще дав виклад про Канаду і про життя в ній українських переселенців і в тому виказав нестійність поглядів проф. Боберського, бо в свойому дописові він лише загально висказує своє невдоволення, не подаючи ніяких конкретних фактів.

Хроніка.

Відзначення українця. На саскачеванському університеті покінчив з відзначенням правничий факультет п. Ілля Івасюк, родом з Галичини. Задумує він занятися адвокатурою.

Вишиванки в Арґентині. „Останнім криком" моди в Буенос-Айрес у літньому сезоні ц. р. були білі суконки пань з українськими вишивками. Багаті й елеґантні дами переняли цей стрій від наших дівчат—служанок, що виеміґрували туди на зарібки. Вишивки ці були і є дуже дорогі, тому проворніші з наших дівчат, вишиваючи по модних маґазинах, добре заробляли.

Шукають. Ілько Матчак, замешкалий у Львові, Богданівка 25, шукає Михайла Матчака, якого остання адреса була: Coal Ridge 49, Ohio, в Зєдинених Державах, де від 1905 р. був занятий вирубом мяса. Остання вістка від нього була три й пів року тому. — Марія Сідельник, замешкала у Львові, вул. Льва Сапіги 33, шукає тітки Павлини Огоновської, що перебувала в Ню-Йорку, 229 E. 11. Str. — Осип Дмитришин з Горожанни Великої, п. Рудки, шукає свого свояка Петра Джуми, якого останні адреси були: 1. Willkis Barre, Braksayt str. 22; 2. Willkis Barre, West Cremier str. 24; 3. Willkis Barre, 291 North River. — Василь Довгун з Олики на Волині шукає свого батька Діоніза Довгуна, що перебував в Зєдинених Державах: 432 state st. Perth, Amboy N. G. c/o Jacob Goldberger.

Посмертна згадка Дня 18. квітня ц. р. помер у Голійок, Масс, український переселенець Вінкентій Шевчук. Походив з містечка Грималова звідки перед 23 роками виеміґрував до Зєд. Дер.

ЗМІСТ: Черга на нас; Українці в Боснї; Новий іміґраційний закон Зєдинених Держав; Еміґрація до Франції; Арґентина: 1. Умовини життя в Арґентині; 2. До відома тим, що вибираються до Арґентини; Канада: 1. Еміґрація до Канади; 2. Нові транспорти еміґрантів; 3. Українські виклади по радіо; 4. Українським переселенцям під розвагу; З діяльности Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами; Відгомін викладу проф. І. Боберського у Львові; І. Івашко: Збіжевий пуль — фейлетон.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.